

ГДЕ ЈЕ НЕСТАЛА ЈУНАЧКА РУКА МИЛОША ОБИЛИЋА:

Репортер "Новости" у потрази за једном од највећих српских реликвија

Борис Субашић

31. 10. 2021.

СРЕБРОМ окована рука Милоша Обилића била је путоказ и циљ репортеру "Новости" на путовању од 2.000 километара од Србије до Мале Азије.

РИЗНИЦА Наш репортер крај дворучних мачева у Топкапију, Фото Б. Субашић

Трагали смо по ризницама и гробницама султана у Турској вођени заборављеним сведочанством о српском јунаку кога су Османлије истовремено мрзеле и дивиле му се.

"Новости" су организовале прву потрагу за мумификованом Милошевом десницом, једином која је у историји Османлија погубила једног султана на бојном пољу.

До сада нико није предузео такав подухват, иако је још давне 1880. објављено сведочанство српског научника, дипломате и политичара **Матије Бана** о постојању Обилићеве руке.

Трагајући за њом, открили смо и да су Османлије имале косовски мит, по коме је Мурат свесно кренуо у смрт да би постао "мученик за веру" - шехид. Турска верзија легенде је слика у огледалу српске: док кнез Лазар бира царство небеско, Мурат на упозорење да су хришћани јачи каже да је смрт неизбежна, ако је досуђена с неба.

СУЛТАН Церемонијални оклоп владара, Фото Б. Субашић

Најупечатљивија личност и у османском и у српском миту, у потпуном нескладу са средњовековним стилем хроника које помињу само владаре је српски витез који је испунио обећање да ће убити султана по цену сопственог живота. Османски хроничари су му дали за источњаке узвишену титулу фedaјина која је означавала човека који се жртвује за веру и реч. Најраније османске хронике казују да је српски племић обливен крвљу устао из гомиле мртвих тела на бојном пољу и убио Мурата после чега је погубљен. У једном од описа стоји да "и Гази Мурат тада постаде шехид", што би значило да је хришћанин Обилић сматран такође мучеником за веру!

ЂИРИЛИЦА Мач српског војводе Стефана, Фото Б. Субашић

ВУКОВАЦ Српски мач из 14. века, Фото Б. Субашић

НЕКИ научници кажу да је Милошев подвиг поразио османски војни морал, заснован на вери да је Мурат са надимком "Божји приврженик" вођа непобедиве Алахове војске. Његова погибија је била мрачно знамење да је Бог био против џихада. Врх османске теократије је зато конструисао мит у коме је Обилић, "срчан и храбар проклетник" био вођен Алаховом намером да убије Мурата, да би овај постао мученик за веру! Зато је **Милошева рука, као инструмент божје воље, за Османлије постала реликвија непроцењиве вредности.**

Прво сведочанство о њеном постојању на српском је објавио 1880. **Сретен Л. Поповић**, преносећи сећања **Матије Бана** на боравак 1841. у Бурси, првој престоници Османске државе, где се налазе маузолеји свих султана до освајања Цариграда.

- У Бурси има доста мошеја, џамија, но најважније су две: једна са западне, друга са источне стране вароши, прва је Муратова, а друга је његовог сина Бајазита - говорио је Бан.

- **У ону Муратову није смео ниједан френк (католик) или ђаур (православац) ући.**

Муратов маузолеј је био храм исламских мистика дервиша који су уз хипнотичку песму и игру око гроба султана-мученика падали у екстазу. Били су непријатељски расположени према хришћанима, али то није зауставило Бана, који се спријатељио са угледним пашиним хећимом, лекаром, и добио детаљан извештај о маузолеју.

- **Ништа друго до гробница Муратова и о дувару обешен његов оклоп, онај исти у коме је на Косову био и под њим од руке Обилићеве, који га је пробурасио, пао - причао је Бан.**

- **Па шта још има? Ах, то је неоцениво! На том истом оклопу стоји обешена и једна у сребро окована рука! И на питање чија је то рука рекао је хећим: "Па то је рука Обилића који је цара Мурата ножем пробо!"**

ЧЕЛИК Османски оклопи са плочама на стомаку и грудима, Фото Б. Субашић

ТРАЖИЛИ смо од угледних српских историчара ширу причу о овом сведочанству, али они су били затечени информацијом објављеном 1880. која је измакла пажњи науке. Добили смо само потврду да је Бан био одличан познавалац османске Турске и уверење да је његово сведочење верно. Нашли смо и сведочанство османског хроничара Солакзадеа из 15. века који је посведочио да су **оклопи Милоша Обилића и његовог бојног коња тада чувани у султановој ризници!** То је било "зелено светло" да кренемо у потрагу за Милошевом руком и оклопом. Оскудни подаци су нас упућивали на Истанбул и ризницу у дворском комплексу Топкапи, а затим у Малу Азију, у Бурсу, где је Муратов син, султан Бајазит звани Муњевити, сахранио већи део очевог тела и сазидао над њим маузолеј.

РАЗБОЈИШТЕ 3D приказ средњовековне битке, Фото Б. Субашић

Укрцали смо се у аутобус "наоружани" потврдама о вакцинацији и научним радовима о турском виђењу Косовског боја. Читали смо, почетком 20. века преведено дело османског хроничара Уруџа, савременика и вероватно учесника Косовског боја, који је сведочио да је **Мурат јахао на коњу када га је Обилић погубио.** Наука је још тада закључила да су све касније верзије о убиству у шатору смишљене у круговима исламског свештенства као оправдање за смрт Алаховог војсковође. Та искривљена прича је замршеним путевима стигла и у српску епiku. Османски хроничар Нешрија је у 15. веку открио име српског витеза који је постао синоним части и међу муслиманима: **"Милош Кобила, срчан и храбар проклетник".**

МАУЗОЛЕЈ Исламски верник крај стуба Муратове гробнице на ком је висила Обилићева рука,
Фото Б. Субашић

НОЋНО путовање ауто-путевима Србије и Бугарске прошло је за трен уз старе приче. Јутро смо дочекали на граничном прелазу Капикуле са кога је допирао зов муџезина, а на периферији Цариграда нас је зауставила неописива саобраћајна гужва. Из ње смо упали у хаос пешака који су као омађијани тумарали између базара, ресторана и туристичких атракција. Маратонско чекање у редовима испред билетарница дворског комплекса Топкапи избегли смо купујући електронску карту од 20 евра која омогућава брз улаз. У унутрашњем дворском дворишту, ушли смо у мрачну Горњу ризницу, крај одаја Царског савета. Она је сада музеј оружја и оклопа, османских и заплењених од хришћанских ратника. У тами су бљештали мачеви, сабље, бојне секире, кациге, али нашу пажњу су привукли султански оклопи. Дуге верижне кошуље по правилу имају металне плоче које штите стомак и средину груди и очигледан су доказ да чувени ратник Мурат није могао бити распорен ножем у шатору, већ само у боју вештим ударцем.

СЕЋАЊЕ Поставка о Косовском боју у истамбулском војном музеју са верижњачом
Евренос бега, Фото Б. Субашић

Упитали смо службеника у ризници Топкапија да ли зна где је оклоп Милоша Обилића.

Објаснио је да ризница одавно не изгледа као у време хроничара Солакзадеа и упутио нас у истанбулски војни музеј чији су депои крцати средњовековним оружјем.

Пробијали смо се насупрот људској бујици која се сливала у Топкапи, сударали се са туристима и трговцима у улицима испод Свете Софије све до моста Галата преко залива Златни рог.

Прешли смо га усиљеним маршом крај начичканих пецароша који повлаче штапове навише када наиђу бродови, да не улове неког туристу.

Грабили смо кроз некадашњу четврт Ђеновљана, звану Галата и Пера, а на луксузном Таксиму смо милели кроз море туриста.

До огромног истанбулског Војног музеја стигли смо на крају радног времена, али видевши колико смо се сневеселили, службеници су нас пустили да уђемо.

На питање да ли имају поставку о Косовском боју упутили су нас низ дуге ходнике са експонатима који причају велику причу о борбеним азијским степским јахачима, од Атиле до Османа.

После стотинак метара улазимо у огромну салу чији угао заузима **поставка са натписом "Косовски рат"**, сликом страшне битке и верижном кошуљом Евренос Бега, једног од османских команданата на Видовдан 1389. године.

СТАЈАЛИ смо сами у огромној сали војног музеја, чији су нас обзирни службеници тихо упутили да изађемо ходником поред витрина са заплењеним хришћанским мачевима **из битака на Марици, Косову, Варни...**

На огромним сечивима су били угравирани крстови, а када су прешли у руке раних османлија они их нису гребали, само су уз њих урезали изреке арапским словима.

На сечиву из 14. века уочили смо угравиран обрис вука и равнострани крст у кругу!

У истанбулском војном музеју стајали смо пред најчешће коришћеним српским мачем званим "вуковац" који је можда држала рука неког косовског јунака!

У сумрак смо кренули ка Бурси, двомилионском граду ауто-индустрије, чији новији део заузима равницу под масивом Улудага.

Стари град је на обронцима планине, где се унутар остатака зидина налази комплекс маузолеја султана до освајања Цариграда.

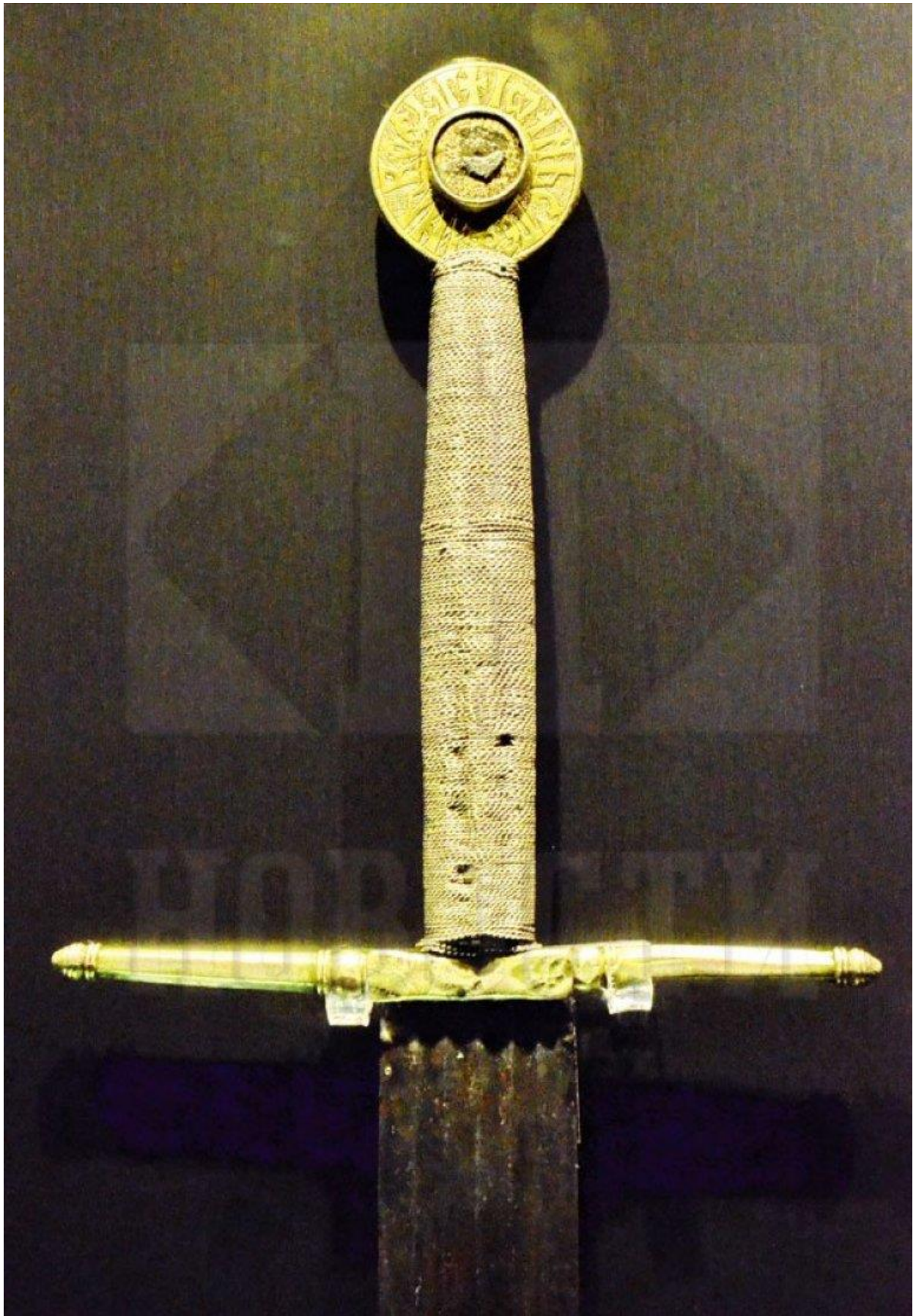
Маузолеј Мурата Првог је издвојен и удаљен десетак километара источно.

У рано кишно јутро у њему смо затекли верника, модерног дервиша, који је занесено говорио молитве стојећи пред стубом.

ПОЗЛАЋЕН Оклоп за главу коња, можда Обилићевог, Фото Б. Субашић

Фото Б. Субашић

На њему није било Муратовог оклопа и сребром оковане Милошеве руке, али изгледа да је исламски мистик знао где су они стајали. То сећање је одредило место његове молитве, јер стари маузолеј који је видео Матија Бан 1841. више не постоји.

Он је 1855. до темеља срушен у земљотресу, а обнова је почела тек 1863. године.

Нико не зна шта се у међувремену десило са његовом највећом реликвијом.

Њено постојање је било широко познато и тешко је замислити да се нико није полакомио на Муратов оклоп и Милошеву руку, од дервиша, преко султана, до трговаца антиквитетима. У локалној кафани распитивали смо се код мештана да ли нешто знају о реликвијама из Муратовог маузолеја. Питали су одакле долазимо.

- Ааа, Србистан. Муратов оклоп и Обилићева рука сигурно нису могле да буду уништене у земљотресу, то су свети предмети. Они су однети и чувају се на неком тајном месту. Када дође време, појавиће се поново - тихо нам је на крају рекао стари Турчин, доносећи мирисни чај.

Битка над биткама

ПОСТАВКА посвећена Косовском боју у истанбулском војном музеју оставља српског посетиоца затеченим, јер ни у једном нашем престоничком музеју поставке о тој бици нема.

Међу Србима се уврежило омаловажавање **битке коју су средњовековни османски хроничари описали као једну од највећих у историји света**, када је прашина коју су војске дигле помрачила сунце, када ветар није могао да прође кроз шуме копаља, а кроз таму су се као муње пробијали само блескови мачева, док су бојни коњи посртали на одсеченим главама кроз блато које су створила "два океана" крви српске и турске војске.

Османска легенда

ОСМАНСКИ косовски мит наводи да је **хришћанска војска под командом "деспота Лаза"** била неупоредиво бројнија и да је султан Мурат свесно кренуо у смрт да би постао мученик за веру!

У 14. веку песник Ахмедија пише:

"Коњица и војска оде гонити непријатеља, а шах (Мурат) са неколико слугу оста на једном месту. Приповедају да је окаљавши се од главе до пете у крви, онде лежао и неки каурин. Кажу, да је био сакривен међу труповима, али је јасно могао видети Гази хана. Кад наступи виша одређена судбина, он уста наједном из лежећег положаја и прискочивши удари шаха ханџаром! И ево, удостојивши се више среће султан у исти трен на том месту, био је победоносан борац за веру, а поста, неоспорно, и мученик за њу!"

По другој османској причи Обилић је Мурата убио копљем, а по трећој, мачем га је ударио у грло и доњи стомак незаштићене оклопом, па је називан **"билиш и кубила"** - **"онај који уме да удари"**.